

Jauni demokrātijas rīki Eiropas Savienības institūcijām

Eiropas pilsoņu apspriede Latvija, 2009.gada 14.novembris

Par Eiropas pilsoņu apspriedi

Eiropas pilsoņu apspriedes mērķis ir atrast atbildi uz jautājumu:

“Kādi ir efektīvākie rīki, lai Eiropas Savienības (ES) iedzīvotāji varētu iesaistīties Eiropas Savienības lēmumu pieņemšanas procesā?”

Līdzdalības demokrātija nozīmē, ka sabiedrība aktīvi iesaistās lēmumu pieņemšanā, tādējādi uzlabojot pieņemto lēmumu kvalitāti, stiprinot pilsonisko sabiedrību, veicinot pieņemto lēmumu leģitimitāti un uzticību politikajai varai. Salīdzinot ar tradicionālajām līdzdalības metodēm (piemēram, sabiedriskās domas aptaujas), jaunie rīki dod politikas veidotājiem plašāku ieskatu par iedzīvotāju viedokli un bažām. Atzīstot šo metožu lietderību, arvien lielāku interesi par līdzdalības metodēm Eiropas Savienībā izrāda ne tikai akadēmiķi un nevalstiskās organizācijas, bet arī lēmumu pieņēmēji pašvaldību, nacionālā un ES institūciju līmenī.

Apspriežu mērķis ir sniegt rekomendācijas un priekšlikumus politikas veidotājiem ES institūcijās (Eiropas Parlamentā un Eiropas Komisijā), kā efektīvi iesaistīt iedzīvotājus ES lēmumu pieņemšanā, izmantojot līdzdalības demokrātijas rīkus.

Tā kā apspriedes tiek rīkotas neilgi pēc Eiropas Parlamenta vēlēšanām un pirms darbu ir sākusi jaunā Eiropas Komisijas kolēģija, Eiropas pilsoņu apspriedes iedzīvotājiem dod iespēju izteikt savus priekšlikumus līdzdalības veidošanai jaunajiem deputātiem un komisāriem.

4 identiskas pilsoņu apspriedes

Eiropas pilsoņu apspriedēs 4 ES dalībvalstīs (Bulgārija, Latvija, Ungārija un Vācija) piedalās 200 iedzīvotāji, kuri ar specializētu pētniecības institūtu palīdzību tika atlasīti pēc nejaušās atlases principiem, ņemot vērā katras valsts demogrāfisko situāciju. Tāpat apspriedē piedalās daži iedzīvotāji, kuriem jau ir pieredze bija no līdzdalības aktivitātēm. Iedzīvotāji ar iepriekšēju pieredzi katrā no pasākumiem pārstāv 10% no kopējā dalībnieku skaita. Pasākumi notika 2009.gada 14. novembrī Latvijā, 21.novembrī Bulgārijā, 22.novembrī Vācijā, 28.novembrī Ungārijā.

Visās 4 apspriedēs iedzīvotāji pēc vienādām metodēm izstrādāja priekšlikumus līdzdalības demokrātijas veidiem Eiropas līmeņa politikas veidotājiem.

Eiropas pilsoņu apspriede

Pēc apspriedēm 4 Eiropas Savienības dalībvalstīs 2010.gada 26.februārī Briselē notiks Eiropas pilsoņu apspriede, kurā piedalīsies 20 dalībnieki no 4 nacionāla līmeņa apspriedēm un 10 dalībnieki ar pieredzi citos līdzīgos pasākumos. Izmantojot Eiropas pilsoņu paneļu rezultātus 4 ES dalībvalstīs, iedzīvotāji izstrādās Eiropas priekšlikumus un apspriedīs tos ar ES politikas veidotājiem.

Partneri

Eiropas pilsoņu apspriedēm ir pieci projekta partneri – *European Academy Berlin, Nonprofit Information and Training centre Foundation, Open Society Institute – Sofia, European Citizen Action Service* un sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Eiropas pilsoņu apspriedi līdzfinansē Eiropas Komisijas Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra (EACEA), projekta partneri un citas organizācijas, kas atbalsta apspriedes nacionālajā līmenī.

Eiropas pilsoņu apspriede Latvijā

Eiropas pilsoņu apspriede Latvijā 2009.gada 14.novembrī Rīgā kopā sasauca 38 iedzīvotājus, lai viņi izstrādātu savus priekšlikumus sabiedrības līdzdalībai Eiropas Savienības lēmumu pieņemšanā. Apspriedes dalībnieki (33) tika atlasīti pēc nejaušās atlases principiem, ņemot vērā Latvijas demogrāfisko situāciju – dažādas vecuma grupas, izglītības līmeņi, nodarbošanās, dzimums, dzīves vieta – lai Eiropas pilsoņu apspriedei dalībnieku kopums Latvijā aptuveni pārstāv Latvijas iedzīvotāju daudzveidību. Pieciem dalībniekiem bija iepriekšēja pieredze 3 līdzdalības pasākumos – Eiropas pilsoņu debatēs 2007. un 2009. gadā un projektā “Rītdienas Eiropa”, kas norisinājās 2007.gadā.

Eiropas pilsoņu apspriedi Latvijā organizē Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS.

PROVIDUS ir biedrība, kas dibināta 2002.gadā. PROVIDUS darbojas saskaņā ar statūtos un stratēģiskajā plānā formulētajiem mērķiem – dot ieguldījumu Latvijas politikas attīstībā labas pārvaldības, krimināltiesību, Eiropas politikas un tolerances jomās, kā arī kļūt par ekspertīzes avotu starptautiskā līmenī. PROVIDUS darbības formas ir politikas analīze, pētniecība, interešu aizstāvība, līdzdalība politikas dokumentu un normatīvo aktu izstrādē, sabiedrības informēšana un publicitāte, pasākumu rīkošana, konsultācijas un apmācības. PROVIDUS ietvaros darbojas sabiedriskās politikas portāls politika.lv.

Kopš 2006.gada PROVIDUS darbojas arī Eiropas politikas programma, kuras mērķis ir mazināt Latvijas sabiedrībā esošo kompetences deficītu Eiropas Savienības politikā kopumā un atsevišķās tās nozarēs, kas noved arī pie pilsoniskās sabiedrības grūtībām mērķtiecīgi piedalīties Eiropas politikas veidošanā, jēgpilni izvērtēt Latvijas valdības darbību ES līmenī un uzturēt amatpersonu atbildību sabiedrības priekšā. Eiropas politikas programma strādā ar Eiropas nākotnes jautājumiem – ES paplašināšanās, kopīgo politiku un institucionālās reformas, iedzīvotāju iesaistīšana, kā arī ar brīvas personu kustības jautājumiem – migrācijas politiku un imigrantu integrāciju.

Eiropas pilsoņu apspriede notika Rīgā, viesnīcas Albert Hotel telpās, Dzirnavu ielā 33. Apspriedi atklāja Iveta Šulca, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā vadītāja, un Dace Akule, Sabiedriskās politikas centra PROVIDUS Eiropas politikas pētniece un atbildīgā par Eiropas pilsoņu apspriedi Latvijā.

Apspriedes rezultāti 2010.gada janvārī tiks nodoti Eiropas Parlamenta deputātiem no Latvijas, Eiropas Parlamenta Informācijas biroja un Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā darbiniekiem, kā arī Latvijas Ārlietu ministrijas un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem.

Latvijas iedzīvotāju priekšlikumi

Ideju izstrāde un apspriede

Dalībnieki izstrādāja idejas, atbildot uz jautājumu: „Kā Jūs jutīsieties, kad būsiet iesaistīti jēgpilnā un nozīmīgā ES lēmumu pieņemšanā? Kas vienkārši nedrīkst notikt?”

Kā mēs gribam justies, kad piedalāties dialogā ar Eiropas Savienību?

- Līdzvērtīgums starp ES-27 un ES-15
- Piederēt ES iedzīvotāju kopumam
- Pārlicība par iespēju izmantot zināšanas un prasmes
- Lielāks ES ieguldījums cilvēkos
- Drošība un stabilitāte par nākotni
- 2 vārdi ir atslēgvārdi: jēgpilni un veiksmīgi
- Ļoti labi
- Sadzirdēti arī starplaikos starp vēlēšanām
- Gandarīta
- Sajūtu nosaka rezultāts
- Rezultāts pārskatāmā veidā
- Redzams, kur paliek idejas
- Iespēja izteikties, tapt sadzirdētiem, saņemt atbildi
- Piederīgi kvalitatīvam dialogam
- Saņemt pieejamību dialoga procesu materiāliem, vēsturiskā atmiņa, publiskā diskusija
- Plašāka pieejamība, saprotamība informācijai no ES
- Svarīgi, ar mērķi, laipni sagaidīti, līdzvērtīgi, brīvi, atraisīti, noderīgi, konstruktīvi
- Lai citi neapsmietu
- Gribu zināt ērtu veidu, kā noskaidrot ar ES saistītus jautājumus
- Sabiedrības un ekspertu viedokļiem jābūt līdzvērtīgiem
- Jābūt informētiem gan par plusiem, gan mīnusiem
- Valodai dokumentos jābūt vienkāršai, ne tikai „profesionāļiem”
- Pārliecināts, ka būs saprasts
- Jābūt sajūtai, ka visu var izdarīt vienkārši

Kas vienkārši NEDRĪKST notikt?

- Nedrīkst zaudēt ticību ES
- Nedrīkst nesniegt atbildi
- ES likumdošana nedrīkst būt pretrunīga nacionālajai likumdošanai
- Atbilde nedrīkst būt formāla
- ES ārpolitika nedrīkst būt pretēja dalībvalstu nacionālajām interesēm
- Latvijas deputāti nedrīkst pārstāvēt citu valstu intereses
- Nedrīkst ignorēt viedokli
- Nedrīkst uzspiest viedokli – lielās valstis, lobiju grupas (ES lielajā forumā galvenajam ir jābūt kopējam labumam nevis lielo valstu vai lobiju grupas dziņai pēc savtīga ieguvuma)
- Sajūta, ka maz ticams, ka viedoklis tiks uzklausīts
- Lai nav bez rezultāta
- Neignorēt
- Spēja piedalīties un izteikties
- *Neskalot* smadzenes
- Nečīkstēt, nebūt vienaldzīgiem
- Nevajadzētu sašķelties
- Secinātu, ka viedoklis nav uzklausīts, rūgtums
- Viedokli nevērtēt no valsts lieluma
- Nedrīkst ignorēt cilvēku viedokļus, pozīciju
- Nedrīkst radīt mehānismus, kas liedz, neļauj turpināt uz sākto dialogu
- Pazemot
- Garlaicīgi runāt (ar lieliem ievadiem)
- Sodi, sankcijas
- Dzird tikai tad, kad nāk vēlēšanas
- Manipulācija
- Nevienlīdzība
- Mūsu viedoklis aiziet nebūtībā
- Viedokļa uzspiešana
- Nedrīkst *atšūt*

Dalībnieku vērtējums dažādiem apgalvojumiem

(1 nav ļoti svarīgi – 5 ļoti svarīgi)

Atspoguļots dažādu grupu vidējais mērījums.

A Līdzdalības rezultātam ir jābūt skaidriem priekšlikumiem politikas veidotājiem.

Sarkanais galds – 5

Zilais galds – 4,58

Lillā galds – 4,5

Zaļais galds - 4,85

Dzeltenais galds – 4,4

B Diskusijai ir jābūt ļoti detalizētai un dziļai.

Sarkanais galds – 3,25

Zilais galds – 3,7

Lillā galds – 3,75

Zaļais galds – 3

Dzeltenais galds - 3,75

C Politikas veidotājiem ir jāatskaitās, kā viņi ņēmuši vērā iedzīvotāju priekšlikumus.

Sarkanais galds – 4,75

Zilais galds – 4,4

Lillā galds – 5

Zaļais galds – 5

Dzeltenais galds – 4,1

D Līdzdalības procesam ir jābūt aizraujošam!

Sarkanais galds – 3,375

Zilais galds – 3

Lillā galds – 3,25

Zaļais galds – 3,85

Dzeltenais galds – 2,9

E Visiem dalībniekiem ir jābūt iespējai piedalīties, izmantojot katra individuālās zināšanas.

Sarkanais galds – 4,25

Zilais galds – 4,7

Lillā galds – 4,9

Zaļais galds – 5

Dzeltenais galds – 4,5

Diskusijas grupās

Dalībnieki, strādājot grupās, nozīmīgākās idejas pārstrādāja priekšlikumos. Pie katra galda tika apspriests viens no pieciem diskusijai izvirzītajiem jautājumiem.

Diskusija turpinājās, mainot grupas, kad Dalībniekiem bija iespēja apmainīties ar idejām ar dalībniekiem no citām grupām.

1. Kurā lēmumu pieņemšanas posmā Eiropas Savienībai jāiesaista iedzīvotāji?

	Plusi	Mīnusi
Darba kārtības izstrādāšana	Skaidrāki rezultāti Ir informēti iedzīvotāji vai noteiktās organizācijas	Ielīgsts process Iesaistoties darba kārtības veidošanas posmā var zūst resursi un uzmanība sekot līdz virzītajai normai līdz tās apstiprināšanai
Ekspertu iesaiste	Lielākas iespējas ietekmēt Aizstāvēt pozīciju Atbalsts no mērķa grupas Dažādu jomu ekspertīze Profesionāļu ieguldījums	Vienas jomas eksperti sniedz skatījumu
Ieviešana	Lēmumi ir kvalitatīvi, jo iesaistās vairākas puses Plašs ekspertu loks	Visiem tiek piemēroti vienoti standarti, jo nav noticis līdzdalības process pirmajā līdzdalība posmā
Citi	Iedzīvotāji kā uzraugi Iedzīvotājiem ir jābūt informētiem par lēmumu gala rezultātiem, lai atsevišķas grupas var tos veiksmīgi īstenot (veselīgs protekcionisms) ¹ Informācijai jābūt pieejamai gan par lēmumiem, gan tikai iniciatīvām iedzīvotājiem pieņemamā veidā	

¹ Kā viens piemērs grupā tika minēts standarti būvniecībai – Latvijas būvnieku organizācijas ir bijušas iesaistītas lēmuma pieņemšanā par konkrētu prasību ieviešanu un pašas tos īsteno, nevis atdot pieprasījuma tirgu citiem ES uzņēmējiem. Galvenā doma – būt iesaistītam izstrādes procesā un pēc tam līdzdarboties konkrēto lēmumu ieviešanā Latvijā un citur.

Kad ir par agru vai par vēlu iesaistīt iedzīvotājus?

Par agru

Grupa neminēja nevienu argumentu. Dominējošais viedoklis bija – jo agrāk, jo labāk, jo galvenais ir lēmuma projektu ielikt diskusiju ietvarā, identificējot principus. Tāpat lēmuma virzītājam ir jāinformē sabiedrība, kā iedzīvotāji var iesaistīties un komentēt virzāmo normu.

Par vēlu:

- Ekspertu līmenī Eiropas Komisijā nav bijuši iesaistīti Latvijas profesionāļi
- Pozīcija saskaņota Latvijas valdībā bez iedzīvotāju līdzdalības
- Lēmums tiek apstiprināts Eiropas Parlamentā

2. Kurās politikas jomās Eiropas Savienībai ir jāiesaista iedzīvotāji?

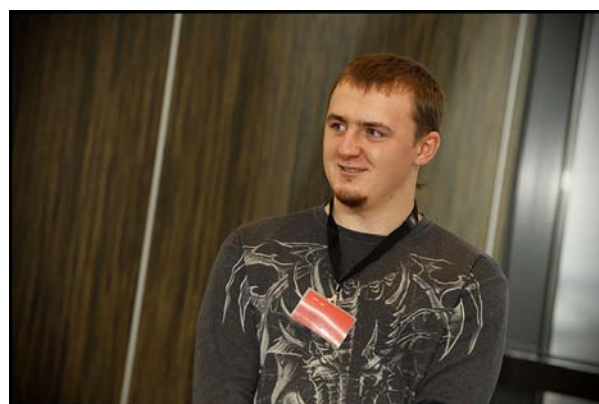
Politikas jomas, kas veicina iedzīvotāju iesaisti:

Lauksaimniecība, zivsaimniecība, pārtika	Maksājumu izlīdzināšana Eiropa nezina, kas mums ir vajadzīgs, kas pie mums aug Ģenētiski modificēta pārtika
Uzņēmējdarbība	Atbalsta programmas Vienoti tirgus nosacījumi
Kultūra, izglītība, jaunatne	Saskaņot izglītības vecumus ES Augstskolu programmu saskaņotība (īpaši attiecībā uz studentu apmaiņām) Jauniešu NVO Konkurētspēja izglītībā Izglītībā ir nākotne Sasaistīt izglītību ar zinātni
Ekonomika, finanses un nodokļi	Eiro ieviešanas nepieciešamība Nodokļu % saskaņošana konkurētspējas nodrošināšanai
Sociālā un nodarbinātības politika	Risinājumi bezdarbam
Enerģētika un dabas resursi	Enerģijas avoti, to alternatīvas, drošība Zaļā enerģija
Vide, patērētāji un veselība	Veselības jautājumi ir aktuāli visiem Attīrīšanas iekārtas Bieži mūsu rūpes par vidi liek ,ekonomiskus' šķēršļus, piemēram, kavē jaunu rūpnīcu izveidi
Ārpolitika	
Reģionālā attīstība	Līdzfinansējums un infrastruktūra Reģionālā izlīdzināšana
Zinātne un tehnoloģija	Konkurētspējas nodrošināšana Agrīna iesaistoša tehnoloģiskā izglītība Tehnoloģisko kompetenci un ES ekonomisko attīstību redzēt kā tiešu katras valsts izglītības sistēmas turpinājumu
Transports un ceļošana	
Starpkultūru attiecības	

Jautājumi, kurus uzdot iedzīvotājiem, ja viņus iesaista šajās politikas jomās:

- Vai Jūsu finansiālais stāvoklis ir tāds, lai varētu izskolot savu bērnu?
- Kādā veidā, Jūsaprāt, ir jāattīsta izglītība Eiropā?
- Kā, Jūsaprāt, vajadzētu uzlabot pasniezēju zināšanu līmeni?
- Ko darīt, lai labi izglītoti speciālisti neaizplūstu no Latvijas vai no ES kopumā?
- Vai vajag lielāku finanšu atbalstu medicīnai?
- Vai vajag lielāku atbalstu zinātnei, kas pēta un strādā medicīnas nākotni?
- Kādā veidā valstij finansēt veselības sistēmu?

- Kā Jūs saredzat iespējas sadarboties ar citiem Jūsu profesijas pārstāvjiem ES, lai veicinātu sadarbību un koordināciju?
- Kādas augu kultūras Jūsu novadā ir aktuālākās, kas traucē to attīstību?
- Ko mēs vēlētos no Eiropas Savienības, lai attīstītos zivsaimniecība jūrā?
- Kas traucē saldūdens zivju audzēšanai un ieguvei?
- Kādā veidā vēlaties saņemt informāciju par iespēju iesaistīties sava reģiona attīstībā?
- Kādas ir Jūsu vajadzības konkrētā reģionā?
- Kā reģionālo izlīdzināšanu varētu veikt konkrētās vietās?

3. Kas veicinātu iedzīvotājus iesaistīties ES lēmumu pieņemšanā?

Ieguvumi no iedzīvotāju līdzdalības:

Man	Eiropas Savienībai
<p>Zināšanas</p> <p>Iespēja uzlabot situāciju jomās, kurās ir problēmas un kuras skar mūsu dzīvi</p> <p>Cerība, ka Eiropas pilsoņu balsis tiks uzklaustītas ES un institūcijās</p> <p>Pašapziņa</p> <p>Pārliecība par savām zināšanām</p> <p>Informācija</p>	<p>Kvalitatīvāki ES institūciju lēmumi</p> <p>Lēmumiem lielāka leģitimitāte – to pieņemšana notiek ar lielākas sabiedrības daļas pārstāvību</p> <p>Ilgtermiņā – paaugstināsies ES iedzīvotāju dzīves kvalitāte</p> <p>Kvalitatīvāki (uz datiem, aprēķiniem, prognozēm balstīti) lēmumi, kas ietekmēs ES attīstību (arī tādi lēmumi, ko pašlaik neatbalsta ES iedzīvotāju vairākums)</p> <p>Lielāks cilvēku skaits, kuri apzinās, ka viņi ir ES pilsoņu un ir līdzatbildīgi par lēmumiem</p> <p>ES institūcijām impulss runāt par problēmām, neveiksmēm un nepieciešamajām rīcībām to novēršanai. Rosinājums ir būt atklātiem pret Eiropas pilsoņiem, ar to vairošies uzticība un cieņa.</p> <p>Kvalitatīvāka ES pārvalde</p>
Veicinošie faktori	Kavējošie faktori
<p>Esošo lēmumu zemā kvalitāte un lēnais pieņemšanas veids</p> <p>Cilvēku nevēlēšanās samierināties ar šā brīža situāciju</p> <p>Vēlēšanās kļūdēt mītus par citu ES valstu perfektumu</p> <p>Vēlme līdzdarboties</p> <p>Vēlēšanās kļūdēt mītu par ES lēmumu izšķirošo lomu Latvijas sociālekonomiskajos procesos</p> <p>Cilvēku spēja adekvāti novērtēt ES, valsts un savu situāciju un pieņemt lēmumu par nepieciešamajām rīcībām</p>	<p>Informācijas trūkums</p> <p>Neticība līdzdalības aktivitātēm un pārmaiņu iespējamībai (pesimisms)</p> <p>Pārliecības trūkums</p> <p>Dažkārt bailes zaudēt darbu, statusu (īpaši valsts pārvaldē strādājošiem)</p>

Iemesli, kas mūs motivēja šodien:

- Interese par ES jautājumiem, vēlme uzzināt vairāk nekā zināms šobrīd,
- Pārdomas par jauna sabiedrības pārvaldes modeļa izveides un ieviešanas nepieciešamību,
- Interese par diskusiju procesiem, lēmumu pieņemšanu un to pamatojums (kvalitāte),
- Vēlme saprast iedzīvotāju līdzdalības iespēju un jēgu,
- Vēlme uzzināt, kas ir Eiropas pilsoņu apspriede, kas ir paši organizatori? Ko Providus dara?
- Pozitīvie piemēri (NVO un citu organizāciju darbība).

Izvērtēšanas anketās dalībnieki norāda arī šādus faktoros:

- vēlme piedalīties Eiropas Savienības problēmu risināšanā,
- interese un vēlme izpētīt ES notiekošos procesus,
- vēlēšanās dot savu ieguldījumu,
- ziņkārība un interese,
- vēlēšanās uzzināt dažādus ierosinājumus,
- pieredze līdzīgos projektos,
- vēlme būt aktīvam, nestāvēt malā, iegūt jaunu informāciju,
- savs skatījums uz dažādām lietām,
- vēlme atslēgties no ikdienas problēmām,
- ir pieaudzis eiroskeptiķu skaits. Ja pašreiz notiktu referendums par turpmāko palikšanu savienībā, balsojums būtu negatīvs. Gribu noskaidrot cēloņus,
- uzzināt citu viedokli par dalību un iespējām ES,
- interese uzzināt kaut ko jaunu,
- vēlme attīstīt savas komunikācijas prasmes,
- interese par ES lēmumu pieņemšanas kārtību,
- gribēju uzzināt, ko apspriedē apspriedīs,
- vēlme ņemt dalību ES likumdošanā, uzzināt par to vairāk un aktīvi iesaistīties,
- paplašināt savas zināšanas,
- vēlme piedalīties diskusijās un izteikt savus ierosinājumus šajās tēmās,
- vēlēšanās iegūt informāciju un gūt pārliecību, ka procesi ES ir ietekmējami.
- šis man jau ir ļoti pazīstams temats,
- iespēja izteikt savu viedokli ES jautājumos, piedalīties un meklēt risinājumus par ES problēmām.

4. Kāda sagatavošanās ir nepieciešama iedzīvotājiem, lai piedalītos šādā pasākumā?

Saturs:

- iepazīties ar esošo situāciju (plusi un mīnusi),
- iepazīties ar vēsturisko attīstību,
- noskaidrot, kurus iedzīvotājus skars pārmaiņas,
- noskaidrot mērķi,
- lai informē un skaidro interesanti un aizraujoši,
- noskaidrot, kas virza pārmaiņas (valsts, politiķi, grupas),
- noskaidrot, kādā līmenī būs izmaiņas (valsts, pagasts, cilvēks).

Praktiskie jautājumi:

- kā uzzināt, kur meklēt informāciju?
- kā atrast informāciju?
- prasīt dokumentu skaidrojumu, tulkojumu, konsultācijas,
- jāzina, cik maksās transports, uzturēšanās, aizvietotājs, kas paveiks mājas darbus prombūtnes laikā, vai iespējama atlīdzība,
- cik droši tas ir – vai došanās uz nepazīstamu vietu nav pārāk riskanta, ja nav ceļošanas pieredzes (maksājumi, orientēšanās, fiziskā drošība),
- kā uzzināt, ka vispār tiek apspriests man aktuāls jautājums,
- tehniskie līdzekļi – pieejami un protu lietot (piemēram, internets).

Personīgi:

- valodas zināšanas,
- “nobriest”, noskaņoties, apņemties, izpildīt,
- saprast, kurš ir tas, kam mani jāsadzird,
- saprast, ko vēlos panākt,
- saprast, ko vēlos sacīt,
- jāprot un jābūt gatavam uz klausīt citu viedokli.

Citi:

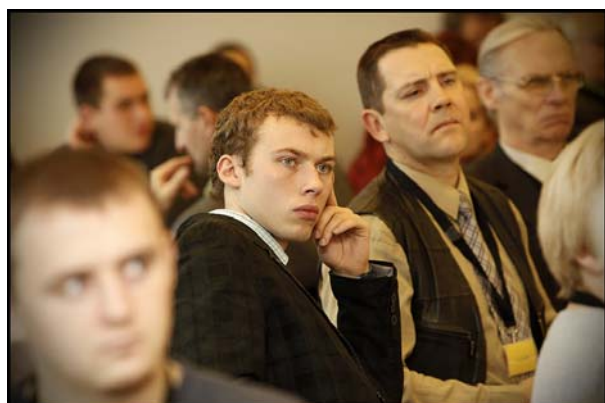
- paaugstināties par apkārtējo viedokli, lai izvērtētu savējo,
- ārējie apstākļi (dabas stihijas, politiskā situācija, streiki u.c.).

5. Kā Eiropas Savienībai būtu jāinformē iedzīvotāji par rekomendāciju rezultātu?

Kā politikas veidotājiem būtu jāņem vērā iedzīvotāju priekšlikumi?	Kas par to atbild?
<p><i>Viedokļa šķelšanās grupā – daļa uzskatīja, ka labāk ir ja iedzīvotāji organizējas lielās grupās (NVO) un tās tad pauž viedokli, ko uzklausa lēmumu pieņēmēji. Pretējs viedoklis – arī vienkāršajām iedzīvotājam ir jābūt lielām iespējām tikt uzklausītam.</i></p> <p>Jāuzklausa atbilstoši tām politikām, kas ir ES kompetencē</p>	<p>Pieteikuma saņēmējs – iestāde, kas saņēmusi pieteikumu no iedzīvotāja</p>
Kādā komunikācijas/mediju formā?	Kas par to atbild?
<p>Oficiāli iesniedzējam (papīra vai e pasta formā) Mājas lapā konkrētā sadaļā, kur var uzzināt, cik tālu izskatīšanā atrodas viņa iesniegtais priekšlikums Sabiedriskajos medijos raidījums (aizraujošs) Informatīvs tālrunis par dokumentu kustību – iedzīvotājs, organizācija var piezvanīt un uzzināt, cik tālu izskatīšanā atrodas viņa iesniegtais priekšlikums</p>	<p>ES</p> <p>Latvija kā dalībvalsts</p>
Kad?	Kas par to atbild?
<p>Konkrēts termiņš</p>	<p>Saņēmējs pasaka pēc hierarhijas – iestāde, kas saņem dokumentus atbild uzreiz pasakot, ka dokuments ir saņemts un cik ilgā laikā tiks sniegta atbilde. Atbilde ir pēc būtības, kā arī tiek paziņots vēlāk, ja iesnieguma rezultātā ir mainīti kādi lēmumi, izveidotas jaunas politikas u.tml. (Vai arī par tēmu, kas ir iesniegumā, ir pieņemti jauni lēmumi) Atbildei ir jābūt pēc būtības un par rezultātu</p>
Citi	
<p>Pret EP deputātiem ir jābūt juridiski noteiktām sankcijām par to, ja viņi neinformē vēlētājus Kā arī būtu lielāka vēlme pēc tā, lai deputāti aktīvi (regulāri) tiktos ar vēlētājiem un skaidrotu, ko un kā dara</p>	<p>Iekļaut EP iekšējos darbību nosakošajos dokumentos</p> <p>Paši EP deputāti regulāri un aktīvi organizē tikšanās ar iedzīvotājiem savā valstī</p>

Kā tika izstrādāti rezultāti?

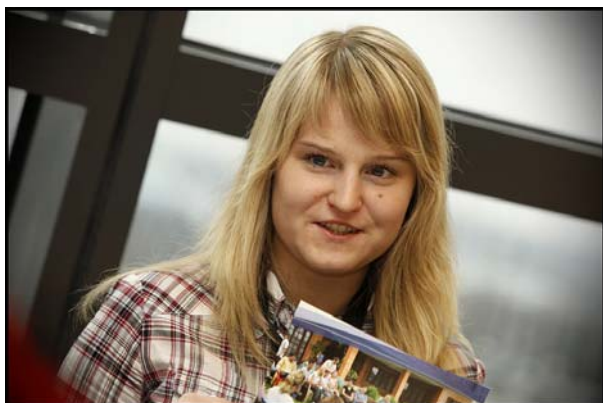

Apspriedes process

Nacionālo apspriežu rezultāti tiek panākti, pateicoties rūpīgi izstrādātai metodei, kas nodrošina ikviena dalībnieka iesaistīšanos. Pateicoties diskusijām ar ekspertiem, dalībnieku izstrādātie priekšlikumi ir konkrēti un īstenojami dzīvē. Dalībnieki ir sadalīti piecās grupās, strādājot pie galda, kura darbu vada profesionāls moderators. Viņa uzdevums ir iesaistīt ikvienu pasākuma dalībnieku, kā arī neļaut nevienam dominēt diskusijas. Pirms debatēm ielūgtie dalībnieki saņēma informāciju par ES darbības jomām un aktivitātēm, bet no dalībniekiem netika prasītas zināšanas par Eiropas tēmu un/ vai Eiropas Savienību.

	Aktivitāte
Priekšpusdiēna	Atklāšana, iesildīšanās
	Paneļdiskusija ar ES un līdzdalības ekspertiem Dalībnieki kopā ar ekspertiem apspriež ES līdzdalības procesu un metodes.
	Ideju izstrāde un apspriede Dalībnieki izstrādā idejas, atbildot uz jautājumiem: „Kā mēs gribam justies, kad piedalāties dialogā ar Eiropas Savienību? Kas vienkārši NEDRĪKST notikt?”
Pēcpusdiēna	Diskusija grupās Dalībnieki, strādājot grupās, nozīmīgākās idejas pārstrādā priekšlikumos. Pie katra galda tiks apspriests viens no pieciem diskusijai izvirzītajiem jautājumiem: <ul style="list-style-type: none"> - Kurā lēmumu pieņemšanas posmā Eiropas Savienībai ir jāiesaista iedzīvotāji? - Kādās politikas jomā Eiropas Savienībai ir jāiesaista iedzīvotāji? - Kas motivētu iedzīvotājus iesaistīties Eiropas Savienības lēmumu pieņemšanas procesā? - Kāda sagatavošanās ir nepieciešama iedzīvotājiem, lai piedalītos šādos pasākumos? - Kā Eiropas Savienībai būtu jāreaģē uz iedzīvotāju priekšlikumiem?
	Diskusija, mainot grupas Dalībnieki apmainās ar idejām ar dalībniekiem no citām grupām.
	Priekšlikumu noslīpēšana Pēc reakcijām no citām grupām, dalībnieki veic nepieciešamās izmaiņas savos priekšlikumos.
	Uzticības balsojums
	Noslēgums

Par apspriedes dalībniekiem

Dalībnieku atlasi veica tirgus un socioloģisko pētījumu firma Gateway Baltic, telefona aptaujās vaicājot respondentiem, vai viņiem būtu interese piedalīties nacionālā līmeņa Eiropas pilsoņu apspriedē Latvijā. Respondentiem netika vaicāta viņu attieksme pret Eiropas Savienību. Tāpat netika vaicāts, vai respondentiem ir vai nav zināšanas par apspriežamajiem jautājumiem.

Papildus šiem dalībniekiem pasākumā piedalījās 5 dalībnieki, kuri jau iepriekš bija piedalījušies līdzdalības pasākumos.

Dalībnieki pārstāv dažādas vecuma grupas, dažādus Latvijas reģionus, kā arī dažādas profesijas un izglītības līmeņus.

Eiropas pilsoņu apspriedē Latvijā piedalījās 38 dalībnieki - 18 sievietes, 20 vīrieši.

Dalībnieki pārstāvēja šādas vecuma grupās:

- Jaunāki par 30 gadiem – 7 dalībnieki,
- Vecumā no 31 līdz 45 – 10 dalībnieki,
- Vecumā no 46 līdz 60 – 6 dalībnieki,
- Vecāki par 60 gadiem – 15 dalībnieki.

Dalībnieki bija ar šādu nodarbošanos:

- Studenti, skolēni – 6 dalībnieki,
- Nodarbinātie – 19 dalībnieki,
- Pašnodarbinātie – 1 dalībnieks,
- Pensionāri - 12 dalībnieki.

Iespaidi no Eiropas pilsoņu apspriedes Latvijā

Izvērtēšanas anketās dalībnieki, atbildot uz jautājumiem: “Kas ir Jūsu personiskais ieguvums no dalības apspriedē” un “Kas Jums visvairāk interesēja/atstāja vislabāko iespaidu?”, raksta:

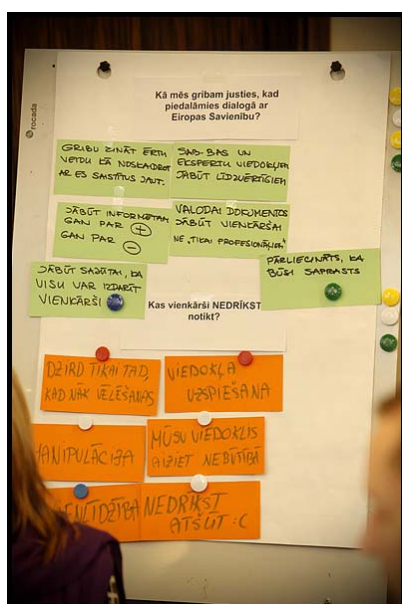
- vislabāko iespaidu atstāja tas, kā pasākums bija noorganizēts. Bija interesanti novērot, kā pilnīgi dažādi cilvēki spēja sadarboties un rast kompromisu,
- “kaudze” pozitīvu emociju un padziļināta informācija par ES,
- ieguvu lielāku skaidrību par ES,
- iespēja izteikt savu viedokli,
- sapratne par ES darbu,
- pēc diskusijām varēšu vieglāk saprast tos procesus, kas notiek ES,
- jauna pieredze. Apziņa, ka ar savu ieguldījumu es ne tikai pati uzzinu ko jaunu, bet iedrošinu arī citus,
- iepazīšanās ar lieliskiem cilvēkiem, oriģināli jautājumi apspriešanai,
- dzirdēts citu cilvēku viedoklis,
- organizācija un veids, kā notika debates,
- fakts, ka pilsoņi praktiski var ietekmēt ES likumdošanu arī starplaikā starp Eiropas Parlamenta vēlēšanām,
- uzlabojās priekšstats par ES funkcijām,
- sajūst, ka cilvēki nav vienaldzīgi par to, kas notiek valstī, Eiropā un nav vienaldzīgi katrs pats pret sevi,
- iegūta informācija un priekšstats par Eiropas Komisiju, Lisabonas stratēģiju, ES struktūru;
- cerība, ka arī vidējais iedzīvotājs var ietekmēt ES lēmumus,
- iespēja iepazīties ar dažādiem cilvēkiem, dažādiem viedokļiem,
- redzu, ka cilvēki reāli ir ieinteresēti ES procesos.

Kas notiks ar apspriedes rezultātiem?

Eiropas pilsoņu apspriede Latvijā ir viena no 4 nacionāla līmeņa apspriedēm, kas 2009.gada rudenī notiek Eiropas Savienības dalībvalstīs. Katrā nacionālā līmeņa apspriedē tiek izstrādāti priekšlikumi par iedzīvotāju iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā Eiropas Savienības institūcijās.

Izstrādātie priekšlikumi tiks apspriesti Eiropas pilsoņu apspriedē, kas notiks 2010.gada 26.februārī Briselē. Tajā piedalīsies 30 iedzīvotāji no četrām ES dalībvalstīm – 20 dalībnieki no nacionālā līmeņa apspriežu dalībniekiem un 10 iedzīvotāji ar iepriekšēju pieredzi līdzdalības pasākumos. Viņi apspriedīs Eiropas priekšlikumus un to īstenošanas iespējas ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem, Eiropas Parlamenta deputātiem un Eiropas līmeņa nevalstiskajām organizācijām.

Kontakti

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas pilsoņu apspriedi Latvijā, tajā skaitā informāciju medijiem, lūdzu, sazinieties ar projekta vadītāju Latvijā:

Dace Akule
Eiropas politikas pētniece
Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS
Alberta iela 13,
Rīga, LV – 1010
Latvija

e-pasts: akule@providus.lv
telefons: 67039258

Par vispārēja rakstura informāciju par Eiropas pilsoņu paneli, lūdzu, sazinieties ar projekta vadītāju:

Kenan Hadzmusic
Project manager, ECAS
Rue du Prince Royal 83
1050 Brussels
Brussels, Belgium

e-pasts: kenan.hadzmusic@ecas.org
telefons: + 32 2 5480493